

Bernat Oliver i Font

El clam dels feligresos

*Rosa d'Or de la Pau de Poesia
Certamen Literari de Castellitx*

ALGAIDA, 1996

Col·lecció Binària · Premis Castellitx · PC1996-P-R-0122-0077

© del text: Bernat Oliver i Font

© de l'edició: Ajuntament d'Algaida, 2019

Coberta, maquetació i disseny de la col·lecció: Bartomeu Salas Mascaró

Coordinació editorial: Bartomeu Salas Mascaró

Ajuntament d'Algaida

C/ del Rei, 6 · 07210 Algaida (Illes Balears)

Tel.: 971 12 50 76 · 971 66 56 79

ajuntament@ajalgaida.net

premiscastellitx@ajalgaida.net

biblioteca@ajalgaida.net

www.ajalgaida.net

Queden totalment prohibides, sense l'autorització per escrit dels titulars del copyright, qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació, total o parcial, d'aquesta obra.

Bernat Oliver i Font

El clam dels feligresos

*Rosa d'Or de la Pau de Poesia
Certamen Literari de Castellitx*

ALGAIDA, 1996

AJUNTAMENT D'ALGAIDA

Col·lecció Binària · Premis Castellitx

PCI996-P-R-0122-0077

BERNAT OLIVER I FONT

Bernat Oliver i Font (Palma, 1963) es llicenciat en Història i s'ha especialitzat en la protecció del patrimoni històric, especialment el marítim. Fruit d'aquesta feina ha escrit diversos llibres sobre la matèria: *Regates de vela llatina a Mallorca: patrimoni i competició*. Ed. Moll, Palma, 1996; *El patrimoni marítim flotant d'embarcacions menors de l'illa de Mallorca*. El Gall Ed. Pollença 2004; o, juntament amb Elvira González *Els vaixells de pedra. L'Arquitectura nàutica Balear a través dels grafitos murals. Segles XIV-XVIII*. Institut d'Innovació Empresarial de les Illes Balears (IDI). Govern Balear. Palma, 2007. La seva darrera feina ha estat un *Diccionari de Marina Tradicional* (Ed. El moixet Demagog, Palma).

També ha conrat la poesia amb els següents títols: *La Sang de l'Àngel* Palma, 1994; *Casa Martal* Premi Rosa d'Or de Castellitx, Sóller, 1998; *Uè!* Premi Rei en Jaume 1999, Ajuntament de Calvià; *El vent que ens farà caure* Ed. Capaltard, Palma, 2002; *El Pis Blau* Ed. El Tall, Palma 2008.

El poemari *El clam dels feligresos*, de Bernat Oliver i Font fou guardonat amb la Rosa d'Or de la Pau al xx Premi de Poesia del Certamen Literari de Castellitx 1996. En foren jurats, Pere Fullana Puigserver, Gabriel Janer Manila i Pere Mulet Cerdà.

El clam dels feligresos

I

És aquesta malaltia que patim certs viatgers,
la que ens reté de sobte a contemplar, aturats a tota pressa,
desenjoïats de falsos bagatges, la immensitat de la bellesa.
Aquesta punyida que ens afluixa
i ens asseu a la trona de veure l'invisible,
tot remenant amb frenesí els ulls dels sentiments i dels sentits que,
quant a adonar-se'n del que sembla no existir, són, tanmateix,
els únics que ens saben despullar del fred i la cuirassa;
i així com qui rebenta a néixer
i és embolcallat amb les primeres de les robes, així,
ens embolica aquesta tendra malaltia,
amb teixits que reblaneixen l'esperança de la vida,
tants de tels de maques sensacions
que ens deixen convertits en vells infants d'uè,
prou capacitats per alenar i somriure
davant el bell soroll que produeix
la caiguda tardoral
del fullam d'aquest camí.

II

La casa tancava portes i parets i ens deixava a dins, assegudets davant el foc, estretes, boques menjant, escalfant-nos, dinant. Rere les orelles els professors acabaven la feina per devers l'aula, els cambrers del col·legi anaven i amb un tocar de plats impertinent; la llum de setembre, talment, reflectia puresa de les ombres, de les coses, i les bubotes dels viants irrompien per la claraboia de vidre que donava al carrer major del poble.

Dinàvem de sopes aquell migdia. Érem tres amics que ens divertíem cadascú amb les seves infanteses de poc pes. Contàvem històries més o manco vertaderes, bevíem aigua i ens alegràvem descobrint que hauríem de morir els uns en els altres, aficats dins cada contarella que amollàvem i sembràvem en els cors.

El menjador d'aquell col·legi ens empresonava perfectament dins l'espai tot i la grandària del món, havien triat els nostres pares perquè algú ens ensenyàs no sé quines coses de la vida.

III

En aquell temps que partírem, érem tota la il·lusió, quant a dir als peregrins que trobàvem pel camí, que, nosaltres, dedicats a l'observació, l'escriptura i la pregària, alentíem la durada dels jorns mitjançant la meditació.

Adesiara succeïa que retrobàvem qualque campament a qualque bosc, on el foc encès per altres persones enlairava una cendra voladissa que tot d'una detectàvem, tot i que el vent del mar, com sempre, prest l'enretirava terra endins. Conversàvem. Ens feien saber que els ancians morien els uns rere els altres; que per culpa de la carnota i del vi, els jovençans, havien tornat homenarros de panxa plena i cara roja que no volien moure's més que molt per segons què; que els infants que coneguérem, ara jovenots, eren savis que coneixien la vàlua dels objectes que havien anat arplegant pertot arreu. Que a molts d'ells el viatge se'ls feia massa llarg, carregats com anaven cada vegada més i que ja algun havia esbossat la idea tan temuda per mi de l'establiment.

Sempre fèiem un parell de voltes abans de continuar. Alguns nadons, de mesos, proferien sons familiars que s'escampaven pel paratge, conquerint-lo per a nosaltres com una flama d'esperança que ens ajudava a mirar el cel i a avançar les passes de cap a fugir del conformisme.

IV

La joventut és l'edat única de qualsevol persona,
llavors hi ha els anys,
mamuts que s'amunteguen per dormir sobre nosaltres,
amb el seu glatir,
amb el seu remenar-se peresós
que ens fa saber que no són morts.

Ans al contrari,
esperen jaguts acabar de soterrar-nos la fotografia de la platja,
quan jugàvem amb l'arena a fer castells
i miràvem d'incògnit
els cossets de les al·lotes
amb aquells ulls de dependència i d'atracció
que tant s'assembla a com miren cap a Déu les persones d'edat.

Sota la feixugor de les còrpores inflades de vida d'aquests animalarros,
esclafadets com anirem, cal que no oblidem aquestes dues coses:
principalment, que són ben nostres,
permanentment, que els comandam.

La nostra edat és aquella idea que ens faci il·lusionar,
i és aquí, exactament aquí, on hem de retratar-nos,
en la certesa que l'únic del que es tracta és d'estar contents.

El clam dels feligresos

V

Aquesta nit he dibuixat un bocí d'interrogant...

Dipositàvem els cranis sobre la pedra humida,
recolàvem una mica per veure que no duien cabells,
i ens posàvem a pensar:
filera lletja de rostres esvaïts,
fragments dels boscos desdibuixats per on anàvem,
paratge comú al país que transitàvem.

Arrengleràvem les closques buides part damunt de les marjades cada cop que el dia havia de començar. Vistes des de la banda del camí, les conques dels ulls, els forats de les boques, significaven que el temps a gaudir se'ns havia escurçat.

En retirar-les, ens l'anàvem a seure enfora a treballar, ho volíem deixar escrit, escrit amb lletres elegants, nostres, amb paraules que ens brollaven de la fondalada del cor.

Ens naixien albellons a la mirada. Degotàvem llagrimons que els ocells acudien a llepar, que el ventijol esqueixava en milers de gotarrines que engrandia la llum amb minúsculs arcs de Sant Martí que els insectes, vius com tots nosaltres, aplaudien des de les llars teatrals dels seus foscos enfonyalls.

No sabíem de què anàvem.

Així passàvem la vida, lamentant-nos o agraint el do d'observació, els pensaments, les conclusions que ens produïa cada jorn. Perquè establíem debats en arribar la nit. Enceníem un foc si ens trobàvem a l'hiverni a l'estiu acudíem a la platja i ens allargàvem sobre la fresca estora de l'arena. El que érem mentrestant no arribàvem a saber-ho.

Ens adormíem finalment com cada animaló, com totes les coses que dúiem inventariades als llibres de viatge, com els finals més grans, com els guerrers més forts o els infants més tendres: aclucant els ulls, dispensant el món rere un enorme cortinatge que tomava a llevar-se, puntualment, cada matí, en sentir la cridòria del públic de la vida que era encara allà mateix.

VI

Als vint anys un home ja ha après tot el que li cal.
El que ve després, només és un frisar i provar de desmentir-ho.
Els homes esdevenen contadors d'un viatge pel temps, terasetes,
a mercè d'una ventegada insubornable que ens fa créixer i créixer
en molts milers de versos que s'esclafen amb nosaltres justa allà davant.
Ens fa pensar tota la vida, tota!, allò que glateix allà al darrere.

VII

Som una mica rars.
Esperam en silenci,
alenant amb prudència,
amb els ulls clucs,
ser capaços de crear
alguna cosa només
amb el nostre propi ajut.

Som nosaltres, solament,
fites de carn dispersa
i amb alçada i nom i olor,
confiam massa en això,
ignorant els altres.

Transcorre el temps llavors,
clar, transcorre,
i ens deixa pensatius,
dubitatus i més vells.

On són fuits tants projectes, tanta feina?
Per què els haguérem d'escometre?
A poc a poc ens retrobam,
homes rars, dic,
illots de sang i fang per definir-ho,
beneïts de la creació nostra,
que no ens bastà la Creació,
que encara havíem de dir alguna cosa,
malgrat que tornàssim bojós els altres

amb la bogeria nostra, amb tanta desesperança que ens copsa
i ens deixa fets uns creadors petits i absurds,
constructors de construccions, escriptors del que s'ha dit,
disconformes amb com han hagut de dir-ho,
malalts d'haver de dir-ho,
rars,
vius.

VIII

Arribarà el dia en el qual la meva descendència sabrà de les coses que feien els homes antics. Descobrirà que les persones o bé són negres o bé de color blanc. Pastes oposades empenyent-se amb la mateixa tossudesesa per tal que els segles deixin fet allò que en deim Història.

Alguns entraven a corrents dins l'oratori, deien que cercaven una pau immediata i que sols allà la podien trobar. Des d'on érem nosaltres, els vérem que s'espargien per les bancades, i alguns que s'allargaven a terra davant l'altar major. Aquell rebombori sobtat no va baratar res perquè la por era molt compresa allà dins on, qui més qui manco, coneixia de la seva capacitat de manifestar-se en l'home.

Passa una estona, i en passaren dues, i moltes més d'estones abans que aquell grup tornàs a refer-se al dintell de l'entrada per sortir. Aviat sentirem xocs d'espases i una cridòria infernal que no ens va fer alçar els caps ni per un instant. Continuàrem resant.

IX

Veig animals de cua llarga, de taques negres, d'esmolades dents,
jaguts expectants sobre els camps que enrevolten la ciutat.
No sé, no conec, l'existència de camins subterranis per fugir-ne.
Així és que haurem d'armar-nos fort, amics,
per, en sortir el sol de la nit, sortir també nosaltres,
a l'esplanada de fora, peu pla sobre el rostoll.
I combatre amb una força a bastament que ens assegurí restablir-nos,
romandre,
amb l'estimada presència nostra al món ,aquest tan rar d'aquí,
del qual en deim Terra,
com l'únic que sabem d'aquest bell paratge que ens sosté,
i ens alimenta i ens enterra a la fi, tot i no haver-ho triat mai, això,
tot i saber-ho d'ençà que som tan vius, deia,
d'ençà que hem de morir.

X

Una nit qualsevol et descobreixes escrivint altra vegada.
Has deixat que la mà s'amolli esflorant sobre el paper
la teva vanitosa insignificància.
Entotsolat i cec al que t'envolta, just alenes per l'extrem de metall
de la vella ploma, malalta com tu,
companya en la solitud que tens d'haver de dir les coses.
T'escrives pels paisatges blanquinosos fent un poble de sentències
que passen d'habitar-te dins el cap
a murmurar ressons de tu pels carrerons linials del vers.
Dies, mesos, temps més endavant,
et trobaràs assegut davant d'un llibre, llegint-te, incessantment,
pels ecos dels mots antics que hauran fet fills que et sorprendan.

XI

Ai! si haguéssim sabut parlar llavors,
tan sols escriure el que pensàvem,
aquelles impressions de coloraines
veritats realment fantasioses,
reflexos d'una edat inofensiva,
múltiples òptiques i
qüestions inversemblants.
Si haguéssim sabut escriure-ho!
de què ens pensàvem que anava tot això,
mentre apreníem de què era que anava tot això,
encara sens conèixer el rostre amarg de l'assumpte,
el renou constant que emetem mentre alenam,
mentre és de nit i feim com descansar,
mentre avançam, tanmateix, pels viaranys dels somnis i dels roncs,
mentre envellim sense voler-ho,
tot i pensar que ens aixecarem frescs i disposats,
preparats per enfrontar-nos a la llum d'una nova coneixença,
d'una descoberta que, tornem-hi torna-hi,
ens remetrà a la nostra joventut,
a quan encara ens limitàvem a viure
la vida que teníem,
tot i sospitar que en venir la nit restàvem sols,
que adesiara algú es moria, que els temporals malgastaven l'escullera,
que tot anava a part o a banda com l'alga lluent que treia el temporal.
Ai! si haguéssim sabut escriure,
gratar-ho amb l'ungla al marès de la paret.
Almanco tendríem un calaix, calaixeres de nostàlgia!,
canteranos plens de signes,

El clam dels feligresos

compendi enciclopèdic d'un ahir on remetre'ns. Què sé jo?
Ho podríem comentar amb la colla dels amics,
acudir al cafè a fer memòria, introduir-nos dins nosaltres mateixos
per tal de dibuixar per on hem fet el camí que ens ha duit fins aquí.

XII

Amen

Cadàvers i criptes sotterraven criptes i cadàvers
part davall les plantes descalces dels fidels.
Trespols glaçats de pedra viva sepultant els segles de la Història:
els homes de tota condició que feien muntets d'os pels fonaments.
El silenci, cuques desproveïdes d'esperit, la foscor, l'antiguitat.
Ocult paratge de teranyines i humilitat: les arrels de l'església.
Pinacles, campanars, arcbotants tapant un cel que ja habitava l'interior.
Buit pleníssim de murmuris inaudibles.
Pau de terbolins en espirals de caragol,
tràngol d'ascensió pel caire arrodonit dels escalons: la recerca de Déu.

XIII

I de quants quadres hagi creat el pintor, cap li donarà aquella llum que el faci estotjar els pinzells i proclamar que és arribat al racó darrer del propi caminal. Perquè només ell sap que són els anys de creure i mantenir-se en la recerca els que podran il·luminar-lo cada cop més pels viarans del no arribar-hi mai, al darrer graó del cim, allà amunt, no tota la claror és resolta definitivament. Vet aquí la necessitat de crear.

Penetrarem rere la pluja de virots que fins ara ens entelava l'horitzó.
Veurem amb els ulls de l'ésser humà capaç de concebre,
malgrat que ens faci cecs l'oftalmoscòpia,
restes de cameta mastegada, els anys,
bolics que resideixen en un cantó sense fer nosa, els néts.
Mirarem enfora el progrés de les aus per dins el mar,
com s'omple el cel de plomes noves i com degoten
sobre els molls del món aquells fragments de llibertat,
retalls vençuts d'animals morts,
músculs es viatgers de qui era viu però ja put.
L'amor ho és tot.
Potser llavors sabrem somriure,
cadafals d'os enfrontats al davant del gran mirall,
on haurem de repassar-nos tots els traços,
un a un i a poc a poc,
que bé és cert que serem sols en observar-nos,
passa que ve, passa que va, en el camí sabut del darrer instant.
Veurem els núvols disfressar-se, adesiara obrir el llum,
adesiara ennegrir el cel d'una injusta llunyania,
d'una justa melangia que ens caurà com una bava
pels cantons de la mirada,
degotissos de dol per les boques encetades, esqueixades,
enllestides per cantar les cançons universals
que parlen sempre del mateix
que ens mantenen bategants,
a l'aguait.

XIV

La imatge ens queda dins el cap com un verdet humit, irremplaçable,
i ja podem emparar les mans als regalims que desprenen les hores,
que el temps també es mulla i es desfulla a poc a poc, seguit seguit,
dins el llac on tot és un oblit.

Amuntegam històries vives davall de les sabates calentes, negres,
descordades, foradades de tant de fer camí.

Doblegam els nervis dels dits, enxampam les armelles de metall,
les estrenyem amb ràbia més que amb força,
i ens clavam al punt insubornable del nosaltres de dins.

Tenim un altre jo a l'interior. Aquell que tot ho mena, aquell que mana
quan ho cal. Mentrestant, la vida és un transcórrer fàcil i comú per les ai-
gües de dalt, superfície compartida d'esteles frisosos i viatges mentre anam
a la vorera, mentre bé que obrim els ulls per veure de què anam, mentre bé
que sabem que no tenim res pus llevat d'això, nosaltres, tot i estimar tant
els altres, tot i sostenir calamitats, inclemències, esperança.

XV

Mirau aquesta taca grisa que se'ns aferra a la cara!
Ens hem d'asseure perquè no sabem pensar,
ni volar-nos part damunt el cel tancat,
trespol ennuvolat de cares conegudes,
parc de pluges que ens estimen, que degoten dits de pell, forçuts i vius,
que ens desptinen perquè ens volen per amunt.
No pujam, quedam.
A vegades ens arriba una paraula que ens digueren,
regalima a cau d'orella com un murmur terminal:
és senyal que no som fuits, que venim d'allà on anam,
que no ens movem d'aquí mateix,
limitats com quedam a observar el tragí de la ciutat:
les persones que passegen, els arbres que es remenen, els carrers que bofeguen,
tanmateix,... tot caducitat.
Per un pessic fet a la pell ens enfonyam al temple
a la recerca de la llum que hi ha d'haver, ens deim,
als passadissos infinits del que estam fets, del que esta fet.
Esdevé fosc a dintre, lluny de tot soroll.
La nostra persona es ret agenollada al darrer banc.
És urgent pensar detingudament.
Observam que, per les naus laterals de l'església,
caminen figuretes com de boira
que arrossequen els peus i es deturen davant de les capelles a parlar petit.

XVI

Tal vegada, la clau per entendre la mort
la trobam al naixement.
Bé que els mir, els infantons que em miren
i fan com si no em veiessin.
Part damunt del que pensam, cal,
dedicar-se a exercir la vida.

XVII

D'aquells bucs enderrocats, esflorats per l'antigor enllà, terra endins
ma illa però lluny del mar que m'ompl les venes davant del qual m'assec
a veure el món, tot mostrant l'espatlla a tanta pagesia...

Calamarsada de jorns,
les hores esclafant-se,
aspres, dolces, salvatges.
De llis passant els sols, les llunes, els vents del món,
de dins creixent-hi, la pols, l'olor, una història sense llibres
instal·lada dins la pell de tants llinatges exhumats.
Els cucs, els corcs, absolutament tots els insectes a l'aguait.
Prestatges poc vinculats sota el pes de la incultura.
Menut teatre de baralles i sabors, només la calç blanqueta per als dragons,
els cantons per a les aranyes,
els fems per a les rates,
portals enderrocats per a qui vulgui entrar i sortir.
El sostral que s'enderroca.
Mansuetud inabastable, els homes viatgers que abandonen el paratge.
Tots els quadres que il·luminen el jardí.

XVIII

Això diria jo al meu fill: imagina aquesta escena i tot de seguida despulla't de les mentides i fes-te mestre d'aixa. Que de dins les teves mans surti una nau capaç de dur-te sobre el mar i d'enrevoltar el món en el cercle personal del teu viatge irrepètible

Els feligresos cavaren un pou i trobaren or. Amb les mans plenes abandonaren les esglésies i partiren a contar-ho. En veren d'altres per tot arreu als camps que, rics com ells, havien fugit de la ciutat. Així és que s'ho digueren els uns als altres i en haver acabat quedaren mirant-se.

Al cap d'un temps, un rei ambulant i pobrament vestit els va dur fang dins d'un cossi. Aquell dia, si els més desenfeinats s'hi haguessin fixat bé, haurien pogut veure, part darrere el tumult de la gentada, la colla dels nins, jugant amb la pilota, indiferents i mig perduts pels camps grocs de margarides

XIX

Descobriries un illot dins un tassó,
així amb els ulls vessats a dintre,
els dits palpant el terròs surant,
tocant les voreres del vidre blanquinós.
Depositat al centre, un naufrag de calçons esgarrinxats,
assegut i amb el cap enfonyat al mig dels genolls.
Xiu xiu! li faries per cridar-lo,
però aviat hauries remogut vendavals i remolins al seu entorn entotsolat.
T'escriדassaria en haver passat el temporal. Que ets foll tu, eh?
Ho deixaries córrer, miraries el plat.
Descobriries tramvies creuant els túnels fets a l'entrecot,
pobles aficats en els ciurons..., acabaries per dinar tranquil·lament
i per somriure, tot agraint la teva llibertat d'imaginar.

XX

Només teníem llapis i paper.
Dibuixàvem corbes de violins que no existien,
corbes d'estels que vèiem a la nit,
corbes d'ala d'angelet que ens inventàvem.
Disparàvem fletxes de mentida als falcons de plomes verdes,
als cors tudats dels núvols vells que ja havien plogut.
No ho sé ara, escrivíem molt,
tanmateix, estàvem farts de ser pel mig, d'enrajolar casals antics,
de fer nets vidres perquè tot pogués veure's al dedins valuós, impecable,
respectable com pertoca.
Dibuixàvem la imaginació, talment, i mentrestant dèiem que sí,
que sí amb el cap, que no, que no amb el cap,
patint una mica d'esclavatge,
obeint el dictat dels grans senyors que no ens comprenien,
que no ens respectaven perquè ens suposaven folls.
A nosaltres ens bastava el que teníem, dos senyals ben definits,
personals com els llinatges,
amb els quals voletejàvem pels nostres paperets d'aparença tan pobra.

XXI

Tragèdia

Es creuaven les barcases.
Reconeixíem els trets de velles cares.
Mig aixecàvem la mà només, el cap restava imperceptible.
"Adéu altra vegada", mormolàvem,
i just després havíem oblidat.

Mestre d'aixa cadascú, mariner de condemna,
un camí a triar dins el camí que ens han triat.
Personetes, persones, personatges de diari finalment,
venint i anant al lloc comú.

Traspuam un llac per la mirada,
encerclat de vores mortes, platges conreades,
flors i espelmes per tot el redó,
esglésies i misses, cants corals que ens arruguen la pell,
en l'aire, sols i llunes, colgant-se i aixecant-se,
vents a l'aigua que bufen i moren,
viatges circulars que ens hauran de mastegar:

o tot això, o encara menys.

XII

La colla dels actors

Obrírem les boques i pronunciarem paraules sol·licitant ajut: però aquells que teníem al costat no feren esment de sentir res. Després ens posàrem de genollons i executàrem expressions davant del foc, de desesperació i d'auxili, fent servir tota la còrpora, enrevoltant les cames pel clotell, bavant sang i caminant amb les puntes dels cabells. Tot el cos utilitzarem en l'esdeveniment d'aquell clamor.

Però al mig del campament, només nosaltres actuàvem. De llavors ençà començàrem a estar d'acord en molt poques idees. Tal vegada, en aquell precís moment, començàrem a creure en nosaltres: parlàvem manco, ens movíem manco, somrèiem manco: pensàvem més en el món sencer i en les voltes que feia entorn de l'eix que definien les nostres excrecions.

XIII

Caminàvem, caparruts homes de carn,
i ens era massa enfora, món enllà del que teníem ben davant:
cosa feta, cosa enrere, i amb els ulls amplament oberts,
i amb les orelles desplegadas contra els vents del paisatge, adesiara,
compreniem algun fet i ens posàvem a plorar, a resar o a riure.
Érem persones humanes fent la processó,
volíem temps per observar, per retenir, i temps per recordar
que el paratge de l'ahir
era ple de melangies que podien fer-nos mal.
Peu davant de l'altre
tornàvem molt petits molt aviat, allà, vers al fons del carmí particular
on ens deixaren.

XXIV

Una persona es gronxa a un balancí.
Va agafant cada vegada més força
fins que en el moment oportú, prova d'aixecar-se, això no obstant,
una mà negra rere la qual es distingeix només un boci d'un avantbraç,
l'empenta amb sequegat al pit i el torna a asseure al balancí
ja mancat de ritme.
Aquesta imatge es repeteix moltíssimes vegades fins que...

Fins que els homes tornam artesans del pensament i amb les empremtes que ens són pròpies ens fem capaços de dotar de forma la il·lusió; de corporificar l'esperança assignant-li potes i mirades i paraules, i un cor, una ànima glatent que fugirà amb l'aprenentatge món enllà de qualsevol arrel mesquina.

XXV

I si un artista cau retut de cansament, encara fa dibuixos amb el dit sobre la terra, llèpola i golafre, que el sosté en un darrer instant just abans d'enviar-se'l.

No tornàvem més humils, encara.
La supèrbia, ens inflava les carns de la joventut i havíem crescut un parell de pams d'ençà de la descoberta: hi havia homes molt més vells. Hauríem de repensar-ho, això, més endavant, en advertir que no existia un temps comú a tots nosaltres, en assistir a l'enterrament dels companys més vius, en trepitjar les fulles seques, les closques buides, els cadàvers de les coses que omplien el camí. Erem gegantots que encara no sabíem que és la humilitat, precisament, el que determina la grandesa d'un home.

La nit seguia rondinant mentre miràvem el paper i apuntàvem, allà on ja no hi cabien, les idees de sempre més.

XXVI

Estimam, com alenam, sense saber-ho,
perquè és la fi del temps
qui ens arrabassa la llàgrima
primera i tardana
senyal d'un degotís on hi cabem sencers de cos.

XXVII

Temple i oració.

Adesiara acudim a resar per afegir el nostre interrogant al sonor ressò que produeixen segles de pregàries congriades i ambulants de les quals s'empastifen les parets esglesials, per onsevulla, com si d'un verí determinant s'hagués de tractar allò que expressen els homes temerosos que veuen com cada generació en precedeix una altra en el suplici mentre que temple i oració fan un cos invariable en forma de sens-fi, part dedins el qual, res mai no fineix ni barata.

XXVIII

El que hem de dir és
que existeix un mirall penjat a la paret de cada cambra,
que ens entren les herbes pel forat dels finestrons,
que no estam sol ni envellim sols,
malgrat els bonys i les arrugues,
que a cada estona fa molts d'anys de tot allò.
El que hem de dir és
que tot el que tenim és aquest nosaltres tan present,
que palpam la memòria de vidre amb la carn ablanida de les mans,
que ens fem talls i que sagnam,
que els fets que hem fet els duim a dins i es remenen sovint
deixant-nos asseguts, dubitatius, somrients... o no.
El que hem de dir és,
exactament, el que vulguem,
que ja n'hi ha prou d'esperar un temps que siguem vells,
que som perpetus ancians de les hores viscudes,
que som paquets d'actuacions,
essers farcidets de vinagre i caramel,
éssers, sobretot, capaços de clamar.

XXIX

En aquesta tarda que ens cobeja,
ni tan sols l'alè del vent pertorba el son.
Així és que descansam,
que sovint és necessari considerar que
res no té més importància que la que li donam.
Un infant que plora acaba adormint-se
vençut per la seva pròpia necessitat.

XXX

El més preciós és la fe que tenguem en nosaltres.
La nostra llibertat depèn d'això,
d'aprendre a il·lusionar-nos i a créixer per dins.

Ens asseiem vora mar. Enrocats indefinidament su-davant de l'airecel,
fixant els ulls en aquell punt opac i gris de l'horitzó que no enteníem,
desafiant la boiror de tanta llunyania, la impercepció.

Adesiara,
se'ns obrien aquelles portes neguitoses que portàvem al cap,
adesiara,
el nostre clam restava encara més empresonat.
Fos com fos
haviem après que el que comptava era quedar allà,
romandre enfrontats a l'airecel, immens, com cadascun de nosaltres.

XXXI

A la rambla de les cartes, existeix una fondària limitada a cada clot,
un cop, que ens esclafa a la caiguda, que ens estella l'ossada,
que ens esqueixa la pell i ens fa sagnar, plorar, clamar i, sobretot, pensar:
El joc encara no ens ha mort.

Tot el redol és una rambla d'enganyifes,
rajoles de mentida i veritat, cartes capgirades que hi són i prou,
com una catifa que haurem de trepitjar, botant aquí i allà,
fent el joc del pelegrí, amb més o manco sort, el que més,
allargassant l'esdevenir, el qual no té remei.
Ja ho fèiem quan érem infants, jugar,
sols que abans no sospitàvem
que cada jugador era un mot irrepetible, un mortet creixent.

El clot que no té fons, guanya.
És l'amo i té el rostre de garrot.
El dia que el regires, és, EL DIA.
Et rebenta el crani perquè aviat comencis a pudir.
Tot això és veritat d'ençà de sempre,
malgrat ens agradi divertir-nos botant d'aquí a allà i viceversa.

XXXII

Distret, gronxant les cames, assegut al cantell de les altàries,
he vist l'edat dels ancians que degotava per avall.
L'esdevenir s'ha presentat, se'ls ha vessat sobre la carn com un gran horitzó.
Embolcallats en draps de dol han notat els dits punyents del temps,
xuclant el rostre, llepant l'instant, buidant de somni la mirada humida.

Eren un reclam. Cuca a l'ham. Menudes torres de mots d'anys,
petites ombres ajupides que s'asseien pels bancals,
el mot perdut, el cap calat, el món enduit.
Exèrcits bengastats que treien rels per les sabates,
guerrers de tràngols ja passats, d'alè cansat,
el cos immòbil, espectant, davall de l'ombra del gran corb.
Ara és ver que tot era mentida: les baldufes, les noccs, la teulada, el pescar,
el temps ho ensorrà a força de dies.

Assegut al cantell de les altàries,
he vist l'edat dels ancians que degotava per avall,
com una pluja que es desfà,
ploma d'au que cau en pau,
que cau, i cau, sobre la terra que treu flors,
que obre la boca i s'ho menja tot:
cruesa.

Endevinarien desmesurats queixals de pedra,
remors de crulls pels sementers,
els canals que fa el cucam, vida animal que Déu disposa.
Endevinarien tresors arqueològics, parents, amics ajaguts fora dir res.
Endevinarien il·lusió,
si no fos perquè endevinen que el cor treu floridura,
que es desprèn de l'ossada.

XXXIII

Hi ha persones que porten una cadireta d'anar a missa a la mà,
la despleguen on els plau i s'asseuen:
cerquen aquella culpa invisible que rau per tot,
talment un ventijol que estopeja la cara
i obliga a cloure els ulls.

XXXIV

És el món sencer allò que ens passa pel frontal de la mirada.
Assitim d'aquesta manera a la presència de nosaltres i cal, doncs,
participar-hi: observant-ho, paint-ho,
existint de la millor manera que puguem.
D'això se'n diu ser vius i esdevé urgent prendre-hi part,
malgrat que les curolles se'ns enganxin pel tels de la memòria
amb els dits de mort,
amb la poderosa força que pretén desencaixar-nos de qui som,
cloure'ns els parpells, regirar-nos la mirada cap a dins
on sabem que habiten les ferides no estroncades de l'ahir.
Alerta al joc glatent!
Que tan cert com és que travalàrem ahir,
ho és que aquí seguim dempeus avui i ara mateix,
al davant d'aquest món que barata de paratge incessantment.

Badem els ulls tant com puguem davant la vida viva i oblidem
per sempre més, o, almanco, arraconem, molt lluny
els equívocs de l'ahir, el mal,
la sang humaníssima que ens degota encara pel culpa, és clar,
de l'amor.

Cala Gamba, 17 de març de 1995 - 10 d'abril de 1996.

